

DOI: 10.15276/ETR.01.2023.1
 DOI: 10.5281/zenodo.7924256
 UDC: 642.5.024.3.5: 658.316
 JEL: O10, M21, M29

ФОРМУВАННЯ СИСТЕМИ МОНІТОРИНГУ ПІДПРИЄМНИЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

FORMATION OF THE SYSTEM OF MONITORING THE BUSINESS ACTIVITIES OF THE ENTERPRISE

Petro G. Pererva, DEcon, Professor
 National Technical University "Kharkiv
 Polytechnic Institute", Kharkiv, Ukraine
 Higher School of Labour Safety
 Management – WSZOP, Poland
 ORCID: 0000-0002-6256-9329
 E-mail: ppererva@gmail.com

Tetiana O. Kobielieva, DEcon, Professor
 National Technical University "Kharkiv
 Polytechnic Institute", Kharkiv, Ukraine
 ORCID: 0000-0001-6618-0380
 E-mail: tanja.kobeleva@gmail.com

Received 09.01.2023

Перерва П.Г., Кобелева Т.О. Формування системи моніторингу підприємницької діяльності підприємства. Науково-методична стаття.

У статті розроблено методичний підхід до проведення моніторингу виробничо-комерційної діяльності промислового підприємства. Запропоновано дві аналітичні функції, які при їх самостійному використанні можуть бути достатньо об'єктивними, щоб відобразити економічний стан бізнесу на підприємстві. Найбільш точний результат моніторингу можна отримати при спільному використанні цих функцій. Розглянуто теоретичні та методичні засади моніторингу підприємницької діяльності, основу яких складають виробничі, комерційні та фінансові показники роботи підприємства. Розроблено методичні положення моніторингу виробничо-комерційної діяльності промислового підприємства. з використанням тангенціальної та арктангенціальної функції. Пропоновані функція визначені в інтервалі $[-1; +1]$ і через їх нелінійність з'являється можливість відстежити градієнт зміни результатів виробничо-комерційної діяльності підприємства.

Ключові слова: система моніторингу, підприємницька діяльність, бізнес-структури, тангенціальна функція, моделі моніторингу

Pererva P.G., Kobielieva T.O. Formation of the System of Monitoring the Business Activities of the Enterprise. Scientific and methodical article.

The article develops a methodical approach to monitoring the production and commercial activity of an industrial enterprise. Two analytical functions are offered, which, when used independently, can be sufficiently objective to reflect the economic state of business at the enterprise. The most accurate monitoring result can be obtained when using these functions together. The theoretical and methodical principles of monitoring entrepreneurial activity, the basis of which are the production, commercial and financial indicators of the enterprise, are considered. Methodical provisions for monitoring the production and commercial activity of an industrial enterprise have been developed. using tangential and arctangent function. The proposed function is defined in the interval $[-1; +1]$ and due to their non-linearity, it becomes possible to track the gradient of changes in the results of the enterprise's production and commercial activities.

Keywords: monitoring system, entrepreneurial activity, business structures, tangential function, monitoring models

Питання моніторингу результатів підприємницької діяльності промислових підприємств та їх статистичної звітності вимагають більш детальної уваги як офіційних організацій, так і науковців. Дослідження та аналіз показників підприємницької діяльності, створення статистичної бази даних, визначення джерел даних і методології їх розрахунку знаходяться в пріоритеті державної політики. Особливо це важливо в умовах кризи, коли від підприємств вимагається вдосконалення та розвиток ефективності виробництва, підвищення рівня конкурентоспроможності та впровадження ефективних форм менеджменту в управлінні виробництвом. Важлива роль у реалізації цього завдання відводиться моніторингу підприємницької діяльності промислових підприємств, оскільки він є одним з найбільш ефективних методів діагностики господарської та комерційної діяльності промислових підприємств.

Дослідження, що проводяться державними установами, дозволяють отримати в основному статистичні дані, аналітичні результати, що характеризують найважливіші ринкові показники, і не дають повної інформації для оцінки підприємницької діяльності досліджуваних підприємств. Це означає, що моніторинг, який здійснюється цими організаціями, не передбачає фінансування. Таким чином, для більш повної діагностики, своєчасного виявлення кризових ситуацій в економіці необхідний зовнішній моніторинг стану підприємницької діяльності промислових підприємств. Наразі держава здійснює лише контроль за процедурою банкрутства неплатоспроможних підприємств. Аналіз

тенденцій на рівні підприємства у виробництві товарів, послуг та агрегації на макрорівні дозволяє посилити динаміку та покращити прогнозування макропоказників.

Система моніторингу виробничо-підприємницької діяльності промислових підприємств представляє собою ефективний засіб для спостереження і забезпечення нормального функціонування різного роду економічних об'єктів та процесів. Ця економічна категорія давно і в достатньо широко використовується в сфері виробничо-підприємницької діяльності промислових підприємств. Для підвищення ефективності економіки поряд з реформами, проведеними на макрорівні, необхідно реформувати діяльність окремих підприємств як суб'єктів мікрорівня. При цьому визначається роль і значення управлінської складової функціонування промислових підприємств, заснованої на аналізі одержуваної підприємством інформації і моніторингу виробничих, збутових і управлінських процесів [1, 3, 8]. Тим часом існуючі системи моніторингу базуються більше на фінансових показниках, що робить їх ретроспективними і не дозволяє прогнозувати основні параметри економічного стану. Така ситуація обумовлює необхідність використання інтегрованих систем моніторингу, що дозволяють проводити комплексний аналіз даних і синтез управлінських дій.

Аналіз останніх досліджень та публікацій

Дослідження, узагальнення та аналіз проблем формування, обґрунтування та практичного використання механізмів економічного моніторингу відтворено у багатьох наукових роботах вітчизняних та зарубіжних дослідників, зокрема М. Верес Шомоші, В. Захарченко, О. Витвицької, О. Лапко, Д. Коціскі, Н. Ткачової, І. Отенко, О. Маслак, С. Ілляшенко, І. Гладенко, О. Косенко, В. Товажнянського, В. Кучинського, А. Яковлева та ін. [1-10]. Разом з тим, на нашу думку, теорія і практика економічного моніторингу може бути в достатній мірі ефективно використана і в інших сферах виробничо-комерційної діяльності промислових підприємств. Наприклад, для відстежування та аналізу процесів формування, економічної оцінки, зміни та управління підприємницькою або інноваційною діяльністю промислових підприємств [9, 10]. Слід також відмітити неповну наукову розробку низки задач, які досліджують моніторингові обстеження комерційної сфери підприємств, також ще не повністю досліджені теоретико-методологічні засади проведення ефективного моніторингу кон'юнктурних співвідношень на товарному ринку, не визначена його роль і місце в керуванні ринковими звершеннями, практично немає в цей час організаційно-методичного забезпечення моніторингу економічної безпеки, не здійснюється оптимізація його інформаційного забезпечення. Теоретична та методологічна важливість вказаних задач, їх практична та наукова значущість для ефективної виробничо-комерційної та підприєм-

ницької діяльності промислових підприємств та організацій обумовили вибір теми статті та окреслили коло питань, які в ній досліджуються.

Виділення невіршених раніше частин загальної проблеми

Теорія і практика економічного моніторингу може бути в достатній мірі ефективно використана в різних сферах виробничо-комерційної діяльності промислових підприємств. Наприклад, для відстежування та аналізу процесів формування, економічної оцінки, зміни та управління підприємницькою або інноваційною діяльністю промислових підприємств [9, 10].

Слід також відмітити неповну наукову розробку низки задач, які досліджують моніторингові обстеження комерційної сфери підприємств, також ще не повністю досліджені теоретико-методологічні засади проведення ефективного моніторингу кон'юнктурних співвідношень на товарному ринку, не визначена його роль і місце в керуванні ринковими звершеннями, практично немає в цей час організаційно-методичного забезпечення моніторингу економічної безпеки, не здійснюється оптимізація його інформаційного забезпечення. Теоретична та методологічна важливість вказаних задач, їх практична та наукова значущість для ефективної виробничо-комерційної та підприємницької діяльності промислових підприємств та організацій обумовили вибір теми статті та окреслили коло питань, які в ній досліджуються.

Метою статті є моніторинг підприємницької діяльності промислових підприємств може здійснюватися в різних напрямках [1, 2, 6, 7], серед яких, на наш погляд, можна виділити три основних:

- антикризовий моніторинг фінансово-економічних показників діяльності [7];
- моніторинг кон'юнктури ринку продукції, що випускається [6];
- моніторинг інноваційної діяльності підприємства [2].

Хоча кожен з цих напрямків має свою оригінальну методологічну і методичну основу дослідження, їх об'єднує єдиний методологічний підхід до організації та проведення моніторингу. У зв'язку з цим автори зробили спробу створити концептуальну основу для моніторингу, яка могла б бути використана в кожному з цих напрямків. Розгляд цих пропозицій буде здійснюватися на прикладі антикризового моніторингу фінансово-економічних показників підприємства [3, 5, 7, 8].

Методологія. Теоретико-методологічну основу дослідження склали законодавчі та нормативні акти України, наукові праці вітчизняних та зарубіжних вчених. У процесі підготовки статті використовувалися загальнонаукові методи: аналіз і синтез, порівняння; економіко-статистичні методи збору та обробки інформації: групування, середнє значення, відносна величина; економіко-математичні методи.

Викладення основного матеріалу дослідження

Виробничо-комерційна діяльність підприємства в більшій чи меншій мірі характеризуються безліччю різних показників, які можна розділити на певні групи. Як нам здається, в контексті нашого дослідження слід виділити дві основні групи показників, які в основному є визначальними при оцінці рівня виробничо-підприємницької діяльності підприємства і його фінансової стійкості:

а) показники ринкового успіху продукції фірми в даний період часу;

б) показники фінансової стійкості підприємства в ринковому середовищі.

Існуюча науково-дослідна база рекомендує значну кількість показників в групах «а» і «б», які в деяких випадках або зовсім не вдається врахувати або цей облік несе в собі істотну похибку, що призводить в деяких випадках до помилкових висновків. У зв'язку з цим ми відібрали, оцінили і обґрунтували з кожною з перерахованих вище груп лише два показники, які, на наш погляд, дозволяють зробити в результаті цілком достовірні висновки і рекомендації.

З показників групи «а» ми виділили показники обсягу виробництва і обсягу реалізації продукції та їх взаємозв'язок на кожному етапі розглянутого періоду. З показників групи «б» – показник дебіторської заборгованості, тобто обсяг фінансової заборгованості перед цим підприємством його дебіторами, і показник розширеної кредиторської заборгованості, тобто суми фінансової заборгованості даного підприємства перед його кредиторами, перед державним бюджетом і його працівниками у вигляді заробітної плати. Вивчення взаємодії цих показників за певний проміжок часу дозволяє визначити об'єктивні тенденції зміни рівня показників діяльності конкретного підприємства, дає можливість оцінити перспективи його сталого стабільного розвитку. При цьому виявлені нами показники використовуються в різних кореляційних моделях, що описують статичний стан і динамічні перспективи розвитку підприємства, від яких багато в чому визначається рівнем серіалізації виробничої діяльності підприємства, його виробничою програмою, розміром собівартості продукції.

Для об'єктивної оцінки стану виробничої та комерційної діяльності машинобудівного підприємства пропонується використовувати механізм взаємодії показників, обраних нами з групи «а» і групи «б» за період часу, рівний одному року (квартал, місяць, декада і таке ін.).

На наш погляд, характеристику виробничої діяльності машинобудівного підприємства можна отримати за допомогою функції F_1 , формування якої має двоваріантний алгоритм:

Перший варіант:

$$F_1 = \operatorname{tg} [\pi (y - x)/4 y], \text{ якщо } x > y, \quad (1)$$

Другий варіант:

$$F_1 = \operatorname{tg} [\pi (x - y)/4x], \text{ якщо } y > x. \quad (2)$$

де x – обсяг виробництва, грн.,

y – обсяг реалізації продукції, грн.

Певне обмеження цієї функції полягає в тому, що в обох випадках необхідно виконати умову $(y + x) > 0$. Це означає, що запропонована функція F_1 в обох її різновидах передбачає аналіз виробничо-комерційної діяльності тільки активних у сфері виробництва підприємств, тобто які обов'язково здійснюють виробництво і (або) збут самостійно виготовленої продукції.

З урахуванням деяких перетворень функції F_1 її різновиди (1) і (2) приймають більш зручну для дослідження форму аналізу та економічної інтерпретації окремих значень цієї функції:

Перший варіант:

$$F_1 = \operatorname{tg} \frac{\pi}{4} \left(\frac{y - x}{y} \right) \rightarrow y > x \quad (3)$$

Функція визначається в інтервалі $[0; 1]$.

Другий варіант:

$$F_1 = \operatorname{tg} \frac{\pi}{4} \left(\frac{y - x}{x} \right) \rightarrow y < x \quad (4)$$

Функція визначається в інтервалі $[-1; 0]$.

Проведемо дослідження економічної сутності запропонованої для аналізу функції F_1 , а також запропонуємо економічну інтерпретацію деяких найбільш важливих її значень. При побудові функції F_1 ми виходили з припущення, що дана функція повинна відтворювати основні варіанти взаємодії обсягу виробництва (x) і обсягу реалізації продукції (y). У запропонованому вигляді функція F_1 характеризує як успішну роботу машинобудівного підприємства (за умови $y > x$), так і наявність певних ринкових проблем в його роботі (за умови $x > y$). Зазначена різниця між обсягом виробництва і обсягом реалізації продукції може використовуватися в якості певного нормування в залежності від значень x або y .

Вибір тангенціальної аналітичної залежності для функції F_1 дозволяє обмежити діапазон значень цієї функції інтервалом $[-1; +1]$ і через нелінійність функції F_1 можна відстежити градієнт зміни обсягу виробництва або обсягів реалізації на ринку. Зокрема, можна спрогнозувати інтервали зниження обсягу виробництва (на рівні $x \rightarrow 0$) або обсягу продажів ($y \rightarrow 0$). Таким чином, виходячи з наведених припущень, діапазон значень функції F_1 характеризується певними характерними станами, економічне трактування яких можна звести до припущень, суть яких представлена в таблиці 1.

При цьому, на наш погляд, використання в антикризовому моніторингу тільки значень функції F_1 є необхідною, але не достатньою умовою для отримання об'єктивної і достовірної інформації про існуючу виробничо-комерційну ситуацію на підприємстві.

Таблиця 1. Економічна характеристика діапазону значень функції F_1

Назва трендів	Значення функції F_1	Значення аргументів		Стан підприємства і його ринок (характеристика тенденцій)
		X	при	
Орієнтація складу	$F_1 = (-1)$	$x > 0$	$y = 0$	Виготовлена продукція не реалізується на ринку і поповнює запаси.
Складнощі на ринку	$(-1) < F_1 < 0$	$x > y$	$y < x$	Обсяг виробництва перевищує обсяг його реалізації в грошовому вираженні.
Баланс	$F_1 = 0$	$x = y$	$y = x$	Найбільш сприятлива ситуація на підприємстві. Обсяг виробництва в точності відповідає обсягу його реалізації (стан ринкової рівноваги).
Зростаючий ринок	$1 < F_1 < 0$	$x < y$	$y > x$	Сприятлива ситуація, коли підприємство і ринок збуту його продукції успішно розвиваються
Зупинка виробництва	$F_1 = 1$	$x = 0$	$y > 0$	Виробник не виробляє цю продукцію, а використовує складські запаси товару для виконання своїх зобов'язань.

Джерело: власна розробка авторів

У зв'язку з цим пропонується до використання ще одна функція моніторингу F_2 , що відображає зовнішні фінансові зв'язки виробника з його контрагентами. Економічний зміст цієї функції можна звести до наступних міркувань.

В основу формування функції F_2 пропонується покласти показники виробничої та фінансової стійкості підприємства в ринковому середовищі, зокрема, коефіцієнти дебіторської заборгованості та кредиторської заборгованості. В даному випадку пропонується враховувати суму фінансової заборгованості перед цим підприємством його дебіторами в показнику дебіторської заборгованості (традиційний підхід до формування цього показника), а показник кредиторської заборгованості слід трактувати в більш розширеному, дещо відрізняється від традиційних формулювань. До кредиторської заборгованості пропонується віднести обсяг фінансової заборгованості даного підприємства перед його кредиторами, а також заборгованість підприємства перед бюджетом (державним і місцевим) і його працівниками у вигляді заробітної плати.

Наш аналіз показав, що аналітична функція котангенсів найбільшою мірою відповідає опису динаміки цих показників і варіантів їх взаємодії, як ми покажемо нижче.

З урахуванням вищевикладених припущень аналітична форма запропонованої функції F_2 буде наступною:

$$F_2 = \frac{4}{\pi} \arctg \left(\frac{\alpha - \beta - \gamma - \eta}{\sqrt{\alpha^2 + (\beta + \gamma + \eta)^2}} \right), \quad (5)$$

де α – дебіторська заборгованість підприємства, грн.,

β – кредиторська заборгованість, грн.,

γ – заборгованість компанії перед бюджетом (державним та/або місцевим), грн.,

η – заборгованість підприємства по заробітній платі перед своїм персоналом, грн.

Функція F_2 призначена для об'єктивної і достовірної оцінки фінансового стану конкретного промислового підприємства, для виявлення та опису особливих фінансових ситуацій на підприємстві (кредити беруться і не погашаються, коли тобто $(\beta + \gamma + \eta) > \alpha$; саме підприємство виступає в ролі фінансового інвестора, коли $(\beta + \gamma + \eta) < \alpha$ і таке ін).

Вибір функції арктангенсу обумовлений більш точним і об'єктивним аналізом ситуації, коли сума $(\beta + \gamma + \eta)$ прагне до значення α , і в цілому функція F_2 прагне до нуля. Також вибору типу аналітичної функції арктангенсу сприяє той факт, що вона в більшій мірі піддається нормалізації в діапазоні значень $[-1; +1]$.

Аналіз діапазону значень функції F_2 дозволяє виявити і обґрунтувати ряд характерних ситуацій у фінансовій діяльності машинобудівного підприємства, економічні характеристики яких представлені нами в таблиці 2.

Таблиця 2. Економічні характеристики ціннісної області функції F_2

Назва трендів	Значення функції F_2	Значення аргументів		Стан підприємства і його ринок (характеристика тенденцій)
		α	$\beta + \gamma + \eta$	
Кредиторська яма	$F_2 = (-1)$	$\alpha = 0$	$(\beta + \gamma + \eta) > 0$	Кредиторська заборгованість абсолютна, ситуація на підприємстві межує з банкрутством
Небезпечні кредити	$(-1) < F_2 < 0$	$\alpha < (\beta + \gamma + \eta)$	$(\beta + \gamma + \eta) > \alpha$	Підприємство живе не по своїх коштах, маючи надмірну суму кредиторських зобов'язань
Баланс	$F_2 = 0$	$\alpha = (\beta + \gamma + \eta)$	$(\beta + \gamma + \eta) = \alpha$	Бездефіцитні платіжні можливості конкретного підприємства
Успішна робота	$1 < F_2 < 0$	$\alpha > (\beta + \gamma + \eta)$	$(\beta + \gamma + \eta) < \alpha$	Досить успішне функціонування підприємства
Потенційні інвестиції	$F_2 = 1$	$\alpha > 0$	$(\beta + \gamma + \eta) = 0$	Всі зароблені кошти вкладаються в інноваційний розвиток проектів підприємств

Джерело: власна розробка авторів

Таким чином, область розрахункових значень функції F_2 дозволяє аналізувати і оцінювати фінансові показники машинобудівного підприємства, здійснювати постійний фінансовий моніторинг його діяльності, своєчасно попереджати небажані тенденції як на самому підприємстві, так і на ринку його продукції. Якщо моніторинговий контроль значень функції F_2 визначає її схильність до величини (-1), то це означає, що загальна кредиторська заборгованість підприємства значно перевищує загальні зобов'язання дебіторів підприємства, які можуть діяти понад свої кошти, маючи надмірну суму кредиторської заборгованості. Прагнення функції F_2 до нуля вказує на те, що в B рамках певної сфери довіри дефіцит платіжного балансу підприємства не викликає особливих побоювань. Коли спостерігаються тенденції наближення значення функції F_2 до (+1), підприємство окреслило стійкі передумови для досить успішного функціонування. Основні точкові і інтервальні значення функції F_2 і їх економічна характеристика, детально розглянуті вище, представлені в таблиці 2.

Використання моніторингових функцій F_1 і F_2 з метою антикризового моніторингу фінансово-виробничих показників машинобудівних підприємств дає свої позитивні результати. Однак кожна з цих функцій відображає результати діяльності держави в окремій сфері – виробничій або фінансовій, які, незважаючи на своє найважливіше значення в діяльності підприємства, мають досить автономні сфери впливу. Тому, як і ми і передбачали, комплексний антикризовий моніторинг фінансово-економічних показників промислового підприємства може здійснюватися тільки при одночасному (інтегральному) використанні функцій F_1 і F_2 . Для досягнення поставленої мети пропонується використовувати декартову систему координат (декартову фазову площину), нормалізація осей в якій буде здійснюватися за допомогою значень функцій F_1 і F_2 . У зв'язку з тим, що діапазон значень кожної з розглянутих нами функцій F_1 і F_2 обмежений значеннями +1... -1, це означає, що внутрішні точки квадрата $(-1) \leq F_1 \leq (+1)$; $(-1) \leq F_2 \leq (+1)$ охоплюють все різноманіття спільних значень функцій F_1 і F_2 . Визначивши в кожен

конкретний час значення цих функцій, знаходимо точку на фазовій площині і в залежності від її розташування можемо зробити економічний коментар про виробничий і фінансовий стан підприємства.

Моніторинг значень функцій F_1 і F_2 протягом декількох років (кварталів, місяців, десятиліть і так ін. для одного і того ж підприємства дає можливість відстежити зміну положення інтегральної оцінки на фазовій площині (рух інтегральної точки в межах квадрата) і тим самим оцінити тенденції зміни стану справ на підприємстві і, що вкрай важливо, оцінити ефективність зусиль з поліпшення, що вживаються на підприємстві (зміцнення) виробничого і фінансового становища.

Висновки

Моніторинг виробничо-комерційної діяльності промислового підприємства є однією з найважливіших функцій виробничого та фінансового менеджменту для оцінки (аналізу) наявності, розміщення та використання матеріальних, фінансових та людських ресурсів компанії. Моніторинг – це механізм постійного моніторингу виробничими, комерційними та фінансовими менеджерами найбільш імперативних поточних результатів виробничо-комерційної та фінансової діяльності підприємства в умовах кон'юнктури ринку, яка постійно змінюється. При формуванні системи моніторингу необхідно виділити об'єкт моніторингу, тобто об'єкт, що контролюється з метою контролю за його фінансовим станом, і суб'єкта моніторингу, який буде безпосередньо контролювати і оцінювати результати.

Запропонований підхід до організації моніторингу виробничо-комерційної діяльності промислового підприємства дозволяє досить об'єктивно оцінити рівень антикризової, інноваційної або ринкової роботи на підприємстві. Використання різних часових інтервалів (до добових) в якості часового проміжку для моніторингу робить запропонований методологічний підхід дуже гнучким і прийнятним для виконання найрізноманітніших завдань на промислових підприємствах.

Abstract

It has been proven that the system of monitoring the production and business activity of industrial enterprises is an effective tool for monitoring and ensuring the normal functioning of various types of economic objects and processes.

The authors made an attempt to create a conceptual framework for monitoring that could be used in various directions of production and commercial activity of an industrial enterprise. The consideration of the developed proposals was carried out on the example of monitoring the entrepreneurial activity of the enterprise.

The article develops a methodical approach to monitoring the production and commercial activity of an industrial enterprise. Two analytical functions are offered, which, when used independently, can be sufficiently objective to reflect the economic state of business at the enterprise. The most accurate monitoring result can be obtained when using these functions together. Methodical provisions for monitoring the production and commercial activity of an industrial enterprise have been developed. using the tangent function. The proposed

function is defined in the interval [-1; +1] and due to its non-linearity, it becomes possible to track the gradient of changes in the results of the enterprise's production and commercial activities.

The theoretical and methodical principles of monitoring entrepreneurial activity, the basis of which are the production, commercial and financial indicators of the enterprise, are considered. Existing monitoring systems consider its possibilities extremely broadly, including anti-crisis, environmental, financial, innovative and other types of monitoring. It is proven that the theory and practice of economic monitoring does not sufficiently illuminate its possibilities in relation to industrial and commercial activity. A meaningful sequence of stages of monitoring financial and production and commercial activity of an industrial enterprise is proposed. The authors consider the fact that each of the stages (stages) of monitoring proposed in this process is to a certain extent independent. It has been proven that an enterprise's assessment of its commercial opportunities, the state of its target market, economic changes in it, the determination of its position on the market in relation to similar goods and substitute goods, and the determination of possible prospects and directions of innovative development can be carried out quite effectively using the principles and methods of economic monitoring.

Список літератури:

1. Кобелева Т.О., Перерва П.Г. Формування системи економічної стійкості та комплаєнс захисту машинобудівного підприємства // *Економіка: реалії часу*. 2018. № 1 (35). С. 98-106. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://economics.net.ua/files/archive/2018/No1/98.pdf>.
2. Перерва П., Маслак О., Кобелева Т., Кучинський В., Ілляшенко С. (2021). Ефективність інформаційних технологій в управлінні інтелектуальною власністю промислового підприємства. *Вісник Національного технічного університету «Харківський політехнічний інститут» (економічні науки)*, (1), 53-58. DOI: 10.20998/2519-4461.2021.1.53.
3. Кобелева Т.О. *Комплаєнс-безпека промислового підприємства: теорія та методи: монографія*. Харків: Планета-Принт, 2020. 354 с. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://repository.kpi.kharkov.ua/handle/KhPI-Press/54748>.
4. Pererva P.G., Kocziszky G., Somosi Veres M., Kobielieva T.A. Compliance program: tutorial. *Kharkov-Miskolc: LTD "Planeta-prynt"*, 2019. 689 p.
5. Кобелева Т.О., Витвицька О.Д., Перерва П.Г., Ковальчук С.В. Стратегічне управління розвитком підприємства на засадах інтелектуальної власності // *Вісник НТУ «ХПІ» (економічні науки): зб. наук. пр.* Харків: НТУ «ХПІ», 2022. № 1. С. 52-57. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://repository.kpi.kharkov.ua/handle/KhPI-Press/60492>.
6. Перерва П.Г., Кобелева Т.О., Ткачова Н.П. Формування інноваційної та інвестиційної політики промислового підприємства на засадах збалансованої системи показників // *Вісник НТУ «ХПІ»: зб. наук. пр. Темат. вип.: Технічний прогрес та ефективність виробництва*. Харків: НТУ «ХПІ», 2015. № 59 (1168). С. 96-100. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://repository.kpi.kharkov.ua/handle/KhPI-Press/20638>.
7. Перерва П.Г., Кобелева Т.О. Маркетингові підходи до моніторингу кон'юнктури товарного ринку промислового підприємства // *Екон. вісник НТУУ «КПІ»: зб. наук. пр.* Київ: НТУУ «КПІ», 2017. № 14. С. 468-477. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://ev.fmm.kpi.ua/article/view/108749>.
8. Кобелева Т.А., Перерва П.Г. Коррупция как составляющая комплаєнс-программы // *Стратегічні перспективи розвитку економічних суб'єктів в нестабільному економічному середовищі: зб. тез наук. робіт 2-ї Всеукр. наук.-практ. інтернет-конф. з міжнар. участю, 28-30 листопада 2017 р.* – Кременчук, 2017. С. 135-139. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://drive.google.com/file/d/1VfD6Q-JxttC6E07GewolQywXXc1jhzY8/view>.
9. Kocziszky G., Veres Somosi M., Kobielieva T.O. Compliance risk in the enterprise // *Стратегії інноваційного розвитку економіки України: проблеми, перспективи, ефективність «Форвард-2017»*: тр. 8-ї Міжнар. наук.-практ. Інтернет-конф. Харків: НТУ «ХПІ», 2017. С. 54-57.
10. Кобелева Т.О. Сутність та визначення комплаєнс-ризиків. *Вісник НТУ «ХПІ»: зб. наук. пр. Екон.науки*. Харків: НТУ «ХПІ», 2020. № 1 (3). С. 116-121.

References:

1. Kobielieva, T.O., & Pererva, P.G. (2018). Formation of the system of economic stability and compliance of the protection of the machine-building enterprise. *Economics: realities of time*, №1 (35), 98-106. Retrieved from: <https://economics.net.ua/files/archive/2018/No1/98.pdf> [in Ukrainian].

2. Pererva, P., Maslak, O., Kobielieva, T., Kuchynskiy, V. & Illiashenko, S. (2021). The effectiveness of information technologies in the management of intellectual property of an industrial enterprise. Bulletin of the National Technical University "Kharkiv Polytechnic Institute" (economic sciences), (1), 53-58. DOI: 10.20998/2519-4461.2021.1.53 [in Ukrainian].
3. Kobyelyeva, T.O. (2020). Compliance-safety of an industrial enterprise: theory and methods: monograph. Kharkiv: Planeta-Prynt, 354 p. Retrieved from: <http://repository.kpi.kharkov.ua/handle/KhPI-Press/54748> [in Ukrainian].
4. Pererva, P.G., Kocziszky, G., Somosi Veres M., Kobielieva, T.A. (2019). Compliance program: tutorial. Kharkov-Miskolc: LTD "Planeta-prynt", 689 p. [in English].
5. Kobielieva, T.O., Vytvytska, O.D., Pererva, P.G., & Kovalchuk, S.V. (2022). Strategic management of the development of the enterprise on the basis of intellectual property. Bulletin of NTU "KhPI" (Economic Sciences): coll. of science pr. Kharkiv: NTU "KhPI", № 1, 52-57. Retrieved from: <http://repository.kpi.kharkov.ua/handle/KhPI-Press/60492> [in Ukrainian].
6. Pererva, P.G., Kobielieva, T.O., & Tkachova, N.P. (2015). Formation of the innovative and investment policy of an industrial enterprise on the basis of a balanced system of indicators. Bulletin of NTU "KhPI": coll. of science pr. Topic. issue: Technical progress and production efficiency. Kharkiv: NTU "KhPI", № 59 (1168). S. 96-100. Retrieved from: <http://repository.kpi.kharkov.ua/handle/KhPI-Press/20638> [in Ukrainian].
7. Pererva, P.H., & Kobielieva, T.O. (2017). Marketing approaches to monitoring the commodity market situation of an industrial enterprise. Ekon. gazetteer of NTUU "KPI": coll. of science pr. Kyiv: NTUU "KPI", № 14, 468-477. Retrieved from: <http://ev.fmm.kpi.ua/article/view/108749> [in Ukrainian].
8. Kobeleva, T.A., & Pererva, P.G. (2017). Corruption as a component of the compliance program. Strategic prospects for the development of economic entities in an unstable economic environment: sb. thesis of sciences. robit 2-ї All-Ukr. sci.-pract. Internet conf. from international I will participate, 28-30 leaf fall 2017. Kremenchuk, 135-139. Retrieved from: <https://drive.google.com/file/d/1VfD6Q-JxttC6E07GewolQywXXc1jhzY8/view> [in Russian].
9. Kocziszky, G., Veres Somosi, M., & Kobielieva, T.O. (2017). Compliance risk in the enterprise. Strategiyi innovacijnogo rozvytku ekonomiky Ukrainy: problemy, perspektyvy, efektyvnist "Forvard 2017": tr. 8-yi Mizhnar. nauk.-prakt. Internet-konf. stud. ta molodyx vchenyx. Kharkiv: NTU "KhPI", 54-57 [in English].
10. Kobielieva, T.O. (2020). The essence and definition of compliance risk. Bulletin of NTU "KhPI": coll. of science Ave. of Economic Sciences. Kharkiv: NTU "KhPI", № 1 (3), 116-121 [in Ukrainian].

Посилання на статтю:

Перерва П.Г. Формування системи моніторингу підприємницької діяльності підприємства / П.Г. Перерва, Т.О. Кобелева // *Економіка: реалії часу*. Науковий журнал. – 2023. – № 1 (65). – С. 5-11. – Режим доступу до журн.: <https://economics.net.ua/files/archive/2023/No1/5.pdf>. DOI: 10.15276/ETR.01.2023.1. DOI: 10.5281/zenodo.7924256.

Reference a Journal Article:

Pererva P.G. Formation of the System of Monitoring the Business Activities of the Enterprise / P.G. Pererva T.O. Kobielieva, // *Economics: time realities. Scientific journal*. – 2023. – № 1 (65). – P. 5-11. – Retrieved from <https://economics.net.ua/files/archive/2023/No1/5.pdf>. DOI: 10.15276/ETR.01.2023.1. DOI: 10.5281/zenodo.7924256.

